

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De iis quae postea tempore famis pestis & belli contigerunt. Cap. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

nem tyranni, qui obseruantia suæ in idola collata, & ob-
sidionis contra nos susceptæ causa, nec famem nec pes-
stem, nec bellum denique suis temporibus accidisse tuis-
set insolenter gloriatus, perspicue coarguerunt.

*De iis quæ postea tempore famis pestis & belli con-
tigerunt. CAP. VII.*

HAec igitur mala, quæ pariter in eundem temporis ar-
ticulum incidebant, tyranni calamitosi exitus, tan-
quam proemia quædam complexa sunt. Ut ille in bel-
lo contra Armenios administrato vnâ cum exercitu gra-
uem cladem accepit: ita cæteri, qui ciuitates eius imperio
parentes incolebant, fuerunt fame simul & peste acerbè af-
flicti: vsq; eo uti pro vna tritici mēsurā bis mille & quin-
gentas drachmas atticas persoluerent. Infiniti ergo in sin-
gulis ciuitatibus mortui sunt: complures etiam in agris &
vicis extincti, ut iam parū abesset, quin colonorū census,
qui iam dudum innumerabiles esse solebant, penitus defice-
rent, propterea quod de repente fere omnes iam inedia,
alimēti penuria, & pestifero morbo interissent. Nonnulli
vel pro minima cibi particula, res sibi charissimas lucuple-
tioribus vendiderunt. Alij suis possessionibus peditōtim
diuenditis, ad extremā egestatem tandē deuenērunt. Jam
vero nō pauci exigua fœni segmēta confecere dentibus:
& absq; delectu herbas quasdam pestiferas ac lethales, & ea
quæ corporis habitum labefactant deuorantes, miserè pe-
riere. Quinetiā mulieres quædā nobiles in singulis ciuita-
tibus ad tam importunam impudentēq; necessitatē erant
præ indigentia detrusæ, ut in forū & plateas publicas mé-
dicatum prodirent: quæ quidē verecundo vultus sui pu-
dore, & exquisita vestitus elegātia euident suæ liberalis
lautæq; obsoniorū affluentia iudiciū, qua antea abunda-
uerant, perspicue declararunt. Alij pleriq; homines erant
qui tanquā simulachra mortua, macie tabefacti, huc illucq;
agitati cōcussiq;, & animo planè deficientes, præ viriū im-
becillitate, in mediis cōciderunt plateis: & proni in terra
extensi, sibi parū frustū panis porrigi suppliciter popo-
sferūt. Et cū vitæ extremū spiritum essent iā edituri, se fa-
me confici clamarūt, & ad hanc vocē acerbissimam solam

Cc fun*

EVSEBII HISTORIAE

fundenda satis habuisse virium visi sunt. Multi qui ditiores videbantur præ mendicantium turba obstupesci post infinitas facultates in egentes collatas deinceps in duram quandam & inflexibilem animi affectionem propterea venerunt, quòd eandem pene calamitatem cum mendicis se breui perpeffuros expectabant. Quare iam in medio foro plateis & angiportis mortua & nuda corpora proiecta, multorù dierum spacio insepulta, miserandù spectaculum oculis intuentium exhibuerunt. Iam vero nonnulli extincti, canum laniatus & præda facti sunt. Ob quam causam, qui adhuc erant superstites, ad canes interimédos se conuerterunt, timore quodam percussi, ne insana rabie furētes, homines etiam viuos deuoraret. Pests autem omnes domos integras & familias penitus depascebatur: & eos vel maxime, quos fames propter alimentorù affluentiam, qua fruebantur, consumere & cōficere nō poterat. Magistratus & præfecti, aliiq; prope infiniti, qui cum potestate & imperio erāt, omniumq; rerù copia circumfluebāt, perinde ac si fames quasi de industria eos missos fecisset, vt peste interirent acerbissimam mortē & maxime repentinam sustinuerunt. Omnia igitur loca, angiportus, forum, plateæ lachrimis, mœrore & planctu redundabant. Neq; aliud quidquā spectare licebat, quàm miserabiles fletus, quos pro tibiariū cantu & strepitu ipsis in more posito ediderunt. Quocirca mors his duobus telis (quæ supra dixi) peste videlicet & fame, hoc modo bellū gerēs, vniuersas familias breui tēporis spatio absumpsit & depasta est, adeo vt iam plane conspici licuisset, duo aut tria mortuorù corpora ex vnis ædibus pariter ad sepulturā elata. Arrogantis tyranni Maximini ostentationis, & decretorum per singulas ciuitates contra nos sancitorù tale præmium ac merces fuit. Quo quidē tēpore clara singularis Christianorù erga quemq; & studij & pij animi indicia apud omnes increbuerunt. Nam hi soli in tanto malorum cumulo suis recte factis, & piis officiis misericordiam declarabant & benignitatē: quorù alij in dies singulos mortuorum funeribus & sepulturæ (infiniti enim erant, quibus sepeliendis nemo curam adhibuit) diligentem nauarunt operam: alij multitudine eorum, qui per totam ciuitatem

tatem

tatem fame vrgebantur, in vnum coacta, omnibus panes dispertierunt: vsque adeo vri hoc præclarum facinus per omnes homines cōstanti fama & magna celebritate peruaderet, & singuli Christianorum Deum gloria & laude prædicarent, eosq; solos pios, & veros Dei cultores re & factis cōprobatos faterentur. Pro quibus rebus ad hunc modum confectis, magnus ille & cælestis Christianorum propugnator Deus, simul atq; his calamitatibus, quas supra commemorauimus in omnes infideles pro maleficiis quæ præter æquum in nos admisissent, terrorem suum & indignationem palam ostenderit, clemētem & eximium suæ de nobis prouidētiae splendorē de integro aduersum nos effudit: nobisq; tanquā in profunda tenebrarum caligine constitutis, mirandū in modum præclarum pacis suglumē cœlitus demisit: & omnibus planū fecit, se Deū esse, qui nostrarum rerū semper diligentē rationem dūcit, qui populum suum castigat, qui rebus afflictis, cū tempus postulat, eum coercet, qui rursus, vbi suos disciplina & correctione satis afflixerit, se propitiū & beneuolum, his quī in eo spem ponunt manifesto declarat.

De vitæ exitu tyrannorum, & que verba ante mortem suam habuerunt. CAP. VIII.

Constantinus igitur (quem imperatorem ex imperatore, & religiosum ex religiosissimo patre, & omnino modestissimo satum supra diximus) Dei omnium rerum opificis & seruatoris nostri impulsu contra improbissimos tyrānos excitatus, bello iure & legitime iudicio susceptoq;, Deo opem ferēte, Maxentiū Romæ mirandū in modū deuicit. Maximinus itē Oriētis tyrānus nō lōgō tēpore post Maxētij occasum in vita manēs, ab imperatore Licinio nondū insaniēte in bello turpissime superatus fuit, & propterea tandē mœrore cōfectus occubuit. Constantinus autem imperij honore & gradu summus, antea Romanorū, qui tyrannide opprimebantur, admodum miserus, Deum coli, verbumq; eius, omniū seruatorē Iesum Christum auxilio sibi fore precibus obnixè obtestatus

Hic quædam verba in cōuertendo ad ijcimus, quo historia & vere perspicua; ex- plicetur;

& ipsa sibi consentiat. Nam maximinus non in bello occubuit, ut verba Græca præ se ferunt, sed postea domi graui morbo mortem appetijt.